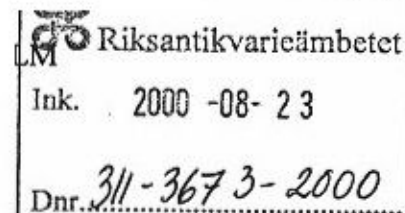

H002 (gotlandsmln)
A022 (bondgård)

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Verkegårds 7:1 på Fårö, Gotland.

Länsstyrelsen i Gotlands län har tagit initiativ till byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Verkegårds 7:1 på Fårö, Gotland.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap. 1§ första stycket lagen om kulturminnen m.m. (1988:950), KML, fastigheten Verkegårds 7:1 på Fårö, Gotland för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen omfattar manbyggnad med bakbygge (1), snickarbod (2), smedja (3), källare (4), bastu/kölna (5), ladugård (6), tröskvandring (7), gris/lammshus (8), stall (9), gris- och hönsboda med vagnbod (10), vagnbod (11), vedbod med magasin (12), samt diverse småbodar (13) och dass (14). Till byggnadsminnet hör ett skyddsområde som avgränsats med heldragen linje på bifogade karta (bilaga 1) bestående av gårdstomt med två trädgårdar (15,16) med hägnader, samt "järnåldersträdgården" (17) med standtun.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap. 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader 1-14 får inte rivas, byggas till eller till sin exteriör byggas om.
2. I byggnaderna får inte göras ingrepp i stomme d.v.s. grund, bärande väggar, bjälklag, takstol och murstock.
3. I byggnad 1-14 får inte fast inredning och inte heller ytskikt borttagas eller förändras. Av interiören i manbyggnadens bakbygge skyddas dock endast spiskomplex med skorsten.
4. Skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Ädelträdbestånd och flerårigt växtmaterial skall bevaras. Övriga tillbehör såsom pump och hägnader får inte flyttas, tas bort eller ändras.
5. Byggnadsminnet skall underhållas så att det inte förfaller.

2000-08-25 beslöt... till
An. K. O. M. A. till
BM-reg ö UT/mj

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap. 14§ i KML.

BYGGNADSBESKRIVNING

Fastigheten består av en manbyggnad (1) i sten med vit spritputs under brutet tegeltak uppförd ca. 1830. Entrédörren är av spegeltyp med tre speglar i varje blad. Fönstren är från olika tidsperioder från uppförandet till 1900-talets början och målade röda.

Byggnaden har parstugeform med farstu och bakomliggande kök med bakugn. Vardagstugan hyser äldre väggskåp återanvända från ett äldre hus, samt en yngre öppen spis och spegelklädda fönsternischer från 1900-talets början. Bakom vardagstugan finns en kammare, även den med väggskåp och öppen spis. kammardörren är av hög ålder och av 1-spegeltyp, husets övriga dörrar av 3-spegeltyp är jämnåriga med huset medan beslagen är äldre. Salen har bl. a gula väggar indelade i fält med enkla dekorativa målningar. Övre våningen hyser en kammare på norra gaveln, i övrigt vind.

Ungefär mitt på huset står ett bakbygge från 1800-talets slut i sten under rakspetsigt tegeltak. Här finns brygghus med bakugn och förrådsutrymme och på övre våningen gavelkammare och förråd.

Snickarboden (2) är uppförd i resvirke med rödmålad locklistpanel vid 1900-talets början. Smedjan (3) i sten härstammar från 1700-talet. Källaren (4) i sten under faltak hyser ett förvaringsloft. Det lilla nedgrävda källarummet, som nås via en lucka i dubbelväggen, ger ett mycket ålderdomligt intryck. Bastun/kölnan (5) i sten under dubbla jordisolerade faltak med sidoingång har sedvanligt spiskomplex.

Ladugården (6) i resvirke med rödmålad locklistpanel härstammar troligen från 1800-talets slut med äldre ingående buldelar och har ett mycket brant plåttak, ursprungligen ag. Ladugården innehåller kohus med hömd och bevarad inredning, samt lada i norra halvan. På utsidan finns en tröskvandring (7) med agtak, en av Gotlands ålderdomligaste byggnader.

Gris/lammhuset (8) i sten under oregelbundet faltak härstammar troligen från 1800-talet, men bygger på äldre traditioner. All inredning är bevarad. Stallet (9) är jämnårigt med ladugården och har samma utformning, även här finns all inredning bevarad. Gris-hönsvagnboden (10) är byggd i sten på 1900-talets början och har också den inredningen i behåll. Intill står ytterligare en vagnbod (11) i resvirke.

Vedboden och magasinet (12) är byggda ungefär samtidigt med ladugården och har samma utformning. Småbodarna (13) i trä är delvis ålderdomliga med faltak. Dasset (14) är byggt i resvirke med flackt pulpettak av falor.

Mangården omgärdas av dels spjalstaket, dels bandtunar och halvtunar. Trädgårdarna (15-16) har spjalstakar och delvis bevarat äldre växtmaterial. "Järnåldersträdgården" (17) har en standtun omgärdande en f.d. köksträdgård.

Verkegårds 7:1 på Fårö är den mellersta av 3 tätt liggande gårdsparter på en svag höjdsträckning omgiven av ett ålderdomligt kulturlandskap med sten- och bandtunar, där man kan avläsa århundradenas markanvändning i f.d åkrar, hagar, vägar och hägnader. Detta ger ett stort miljöskapande och pedagogiskt värde, även i riksperspektiv.

Verkegårds 7:1 har bevarat alla byggnader från självhushållets dagar och såväl de enskilda byggnaderna som den totala miljön visar hur en typisk Fårögård såg ut för 100 år sedan men med rötter ner i förhistorisk tid.

Detta intakta byggnadsbestånd, med stort inslag av hushållning med material, har stort personhistorisk, byggnadsteknikhistoriskt såväl som socialhistoriskt och agrarhistoriskt värde.

KOMMENTARER

Med exteriör menas t.ex. yttertrappor, takutformning, takmaterial, skorstenar, fönster inklusive beslag, dörrar inklusive beslag och fasadmaterial.

Med fast inredning menas t.ex. spisar, spiskupor, kakelugnar, äldre golv- och takbräder, äldre innertrappor, äldre listverk, äldre väggbeklädnad, äldre fast skåpinredning, äldre snickerier, äldre paneler, äldre tapeter och äldre dörrar inkl beslag.]

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar skall ske, utan byggnaderna skall behålla sin ursprunglighet för framtiden. Här undantas interiören i manbyggnadens bakbygge, som endast skyddas exteriört. Därför är även mindre förändringar av t.ex. markbeläggning tunar och grindar, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar lampor m.m. tillståndspliktiga. Då det gäller interiören i huvudbyggnaden är omtapetsering, ommålning, eldragningar m.m. tillståndspliktiga, bakbygget undantaget. Både exteriöra och interiöra ändringar skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

För underhåll och restaurering skall kontakt tas med Länsstyrelsen i Gotlands län/ Livsmiljöenheten/ Kultur.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret skall kontaktas i osäkra fall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Gotlands län, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21 § KLM tillämpas utan hinder av att ev. talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE M.M.

Beslut i detta ärende har fattas av landshövding Lillemor Arvidsson

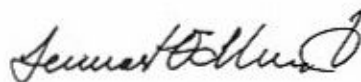
Föredragande har varit länsantikvarie Lennart Edlund.

Den förberedande handläggningen har utförts av Stefan Haase vid Länsmuseet på Gotland och Joakim Hansson vid länsstyrelsen.

I den slutgiltiga handläggningen har även deltagit länsassessor Lena Johansson.

Lillemor Arvidsson
Landshövding

Lennart Edlund
Länsantikvarie

Kopia till:

RAÄ

Byggnadsnämnden

Länsmuseet på Gotland

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut:

RAÄ

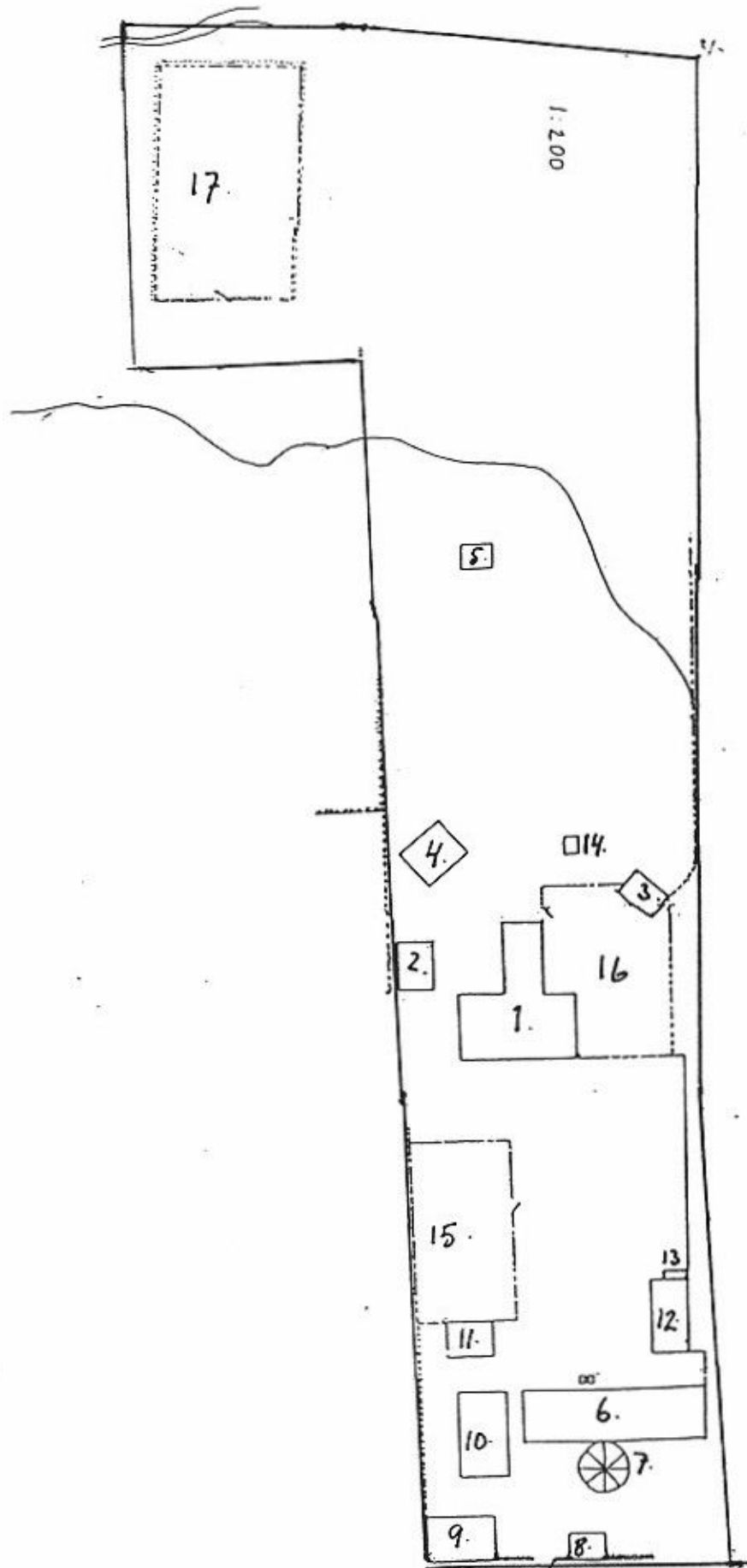
Lantmäterimyndigheten

Länsmuseet på Gotland

Byggnadsnämnden

Länsantikvarien

Gårdsplan

- 8. Stenhus/Lammhus
- 9. STALL
- 7. TRÄSKVANDRING
- 10. MÄNSHUS MED REDSKAPSBOD
- 6. LADUGÅRD
- 11. VAGNSLIDER
- 12. VEBOD
- 15. TRÖDGÅRD
- 1. HANSGRÖNSBYGGNAD
- 2. SMICKARBOD
- 16. TRÄNGÅRD
- 3. SUGGJA
- 14. UTEBASS
- 4. JORDKÄLLARE
- 5. LINBASTU
- 17. TRÖDGÅRD
- 13. Kalkbod

Korrigerig av karta tillhörande byggnadsminnesförklaringen av fastigheten Verkegårds 7:1 på Fårö, Gotland.

Länsstyrelsen har den 12 juli 2000 fattat beslut om byggnadsminnesförklaring av ovanstående fastighet. Genom ett beklagligt misstag blev kartan felaktig. Vi översänder en ny karta och är naturligtvis lyhörda för eventuella kommentarer förutsatt att de kommer innan beslutet vunnit laga kraft den 12 september 2000.

Joakim Hansson
Byggnadsantikvarie

Kopia:
RAÄ
Byggnadsnämnden
Länsmuseet på Gotland
Kultur- och fritidsnämnden

dokument2

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
621 85 VISBY	Strandgatan 1 och 2	0498-29 21 00	0498-21 72 89	lansstyrelsen@l.lst.se
		Direkttelefon	Direktfax	Direkt E-post
		292124, mobil 070-5135678		247275 joha@l.lst.se

